

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2057

Vragen van de leden **Jagtenberg** en **El Boujdaini** (beiden D66) aan de Staatssecretarissen van Economische Zaken en Klimaat en van Defensie en de Minister van Justitie en Veiligheid over *het bericht «Palantir CEO Makes Shocking Confession on Disrupting Democratic Power»* (ingezonden 23 maart 2026).

Antwoord van Staatssecretaris **Aerdt**s (Economische Zaken en Klimaat), mede namens de Staatssecretarissen van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Defensie en de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 28 mei 2026).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel «Palantir CEO Makes Shocking Confession on Disrupting Democratic Power» van The New Republic?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het gegeven in het artikel dat het bedrijf Palantir doelbewust inzet op discriminerende aspecten van hun technologie waarmee democratische verhoudingen worden verslechterd?

Antwoord 2

Het Kabinet zal zich immer inzetten voor de bescherming van mensenrechten en de democratische rechtstaat, ook bij de inzet van technologie zoals AI. Daarbij heeft het kabinet ook aandacht voor de mogelijk discriminerende aspecten van technologie, en het beschermen van de democratie. Het is niet aan het kabinet om opvattingen van het bestuur van een bedrijf van een oordeel te voorzien.

Vraag 3

Welke rol spelen bedrijven als Palantir Technologies momenteel in Nederlandse overheidsprocessen, bijvoorbeeld op het gebied van data-analyse, veiligheid of publieke dienstverlening?

¹ The New Republic, 12 maart 2026, <https://newrepublic.com/post/207693/palantir-ceo-karp-disrupting-democratic-power>

Antwoord 3

In antwoord op diverse Kamervragen van het lid Van Houwelingen (FvD),² evenals van de leden Van Vroonhoven en Six Dijkstra (beiden NSC),³ is aangegeven dat op dit moment alleen de politie en Defensie gebruik maken van Palantir.

De politie gebruikt de software van Palantir enkel binnen de zogenaamde «Raffinaderij». «De Raffinaderij» is een analyseomgeving waar Palantir onderdeel van uitmaakt. Deze wordt alleen aangewend voor de bestrijding van zware en georganiseerde criminaliteit en het voorkomen van aanslagen. Binnen de Nederlandse krijgsmacht wordt bij een aantal (operationele) defensieonderdelen gebruik gemaakt van de Palantir-software. Dit gebeurt onder strikte maatregelen en in volledige afgesloten omgevingen. Hierbij gaat het in alle gevallen om een «beproeving» van deze technologie, waardoor het slechts in beperkte mate ondersteunend is aan het militair optreden. Daarnaast wordt in het kader van interoperabiliteit tussen NAVO-partners onderzocht in hoeverre deze technologie hieraan kan bijdragen.

Vraag 4

In hoeverre acht het kabinet het wenselijk dat technologiebedrijven die nauw samenwerken met overheden of veiligheidsdiensten ook uitgesproken politieke visies hebben over de werking van democratieën?

Antwoord 4

Het kabinet is van mening dat vrijheid van gedachten (cf. art. 7 Gw en art. 9 EVRM) een recht is wat mensen toekomt, en dat bedrijven niet als zodanig politieke visies kunnen hebben. Het is niet aan het kabinet om opvattingen van het bestuur van een bedrijf van een oordeel te voorzien.

Vraag 5

Hoe is er in de aanbesteding van de software van Palantir nagedacht over de impact van deze samenwerking op de democratie en maatschappij?

Antwoord 5

De Rijksoverheid gebruikt bij aanbestedingen en inkoopopdrachten de Algemene Inkoopvoorwaarden (ARIV), de Algemene Rijksvoorwaarden voor het verstrekken van opdrachten tot het verrichten van Diensten (ARVODI) en de Algemene Rijksvoorwaarden bij IT-overeenkomsten (ARBIT). Daarnaast nemen overheidsorganisaties verschillende maatregelen om de cyberveiligheid van de ICT-processen van de overheid, en de bescherming van persoonsgegevens van alle betrokkenen te waarborgen. De basis ligt hiervoor in wet- en regelgeving. Zo zijn overheidsorganisaties verplicht om conform de Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2 (BIO 2) risicogebaseerd maatregelen te nemen voor hun informatiebeveiliging. Daarnaast volgt er uit de AVG een verplichting tot het uitvoeren van een risicoanalyse met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens en het nemen van maatregelen om onderkende risico's te mitigeren. Voorafgaand aan een voorgenomen verwerking van persoonsgegevens, moet een *data protection impact assessment* (DPIA) uitgevoerd worden om de risico's voor de rechten en vrijheden van betrokkenen in kaart te brengen. Beoordeeld wordt welke (aanvullende) operationele, technische, procedurele, informatiebeveiligings- of bestuurlijke maatregelen getroffen moeten worden om eventuele risico's voor de bescherming van persoonsgegevens en de rechten en vrijheden van betrokkenen te mitigeren. In geval van doorgifte van persoonsgegevens aan landen buiten de EER wordt een *data transfer impact assessment* (DTIA) uitgevoerd om te beoordelen of het betreffende land of internationale organisatie een passend beschermingsniveau waarborgt. Volgens de AI-verordening wordt de *Fundamental Rights Impact Assessment* (FRIA) verplicht bij hoog-risico AI-systemen. Een mogelijke invulling van zo'n FRIA is het Impact Assessment Mensenrechten en Algoritmes (IAMA). Wat de verantwoorde en transparante inzet van algoritmen en AI binnen de overheid betreft, wordt daarnaast ook ingezet op instrumenten als het Algoritmeregis-

² Met als kenmerk 2025Z14552, 2025Z14549, 2025Z14551, 2025Z14550, 2025Z14548, 2025Z14553, 2025Z14552 en 2025Z19783.

³ Met als kenmerk 2025Z15031.

ter en het Algoritmekader. In de Kamerbrief van 20 april heb ik u tevens geïnformeerd over de wijze waarop het kabinet voornemens is het toezicht op de naleving van de Europese AI-verordening vorm te geven.⁴

Vraag 6

In referentie naar de aangenomen motie van het lid Six Dijkstra c.s. over het onafhankelijk maken van Palantir, wat is de status van de uitvoering van de drie gevraagde actielijnen uit deze motie⁵?

Antwoord 6

Ik verwijs u graag naar de Kamerbrief uitvoering aangenomen ontraden moties over ICT-onderwerpen, ingediend tijdens het Notaoverleg over de Nederlandse Digitaliseringsstrategie d.d. 29 september 2025 en het Tweeminutendebat Telecomraad (informeel) dd. 9 december 2025, waar is ingegaan op de uitvoering van deze motie.⁶

Vraag 7

Kunt u een plan aanleveren om de verschillende functionaliteiten van Palantir waar de Nederlandse overheid gebruik van maakt om te zetten naar volwaardige alternatieven, en welke EU-bedrijven dit kunnen leveren? Zo ja, kan er ook een overzicht gemaakt worden welke EU-bedrijven deze functionaliteiten kunnen leveren, en kunt u de Kamer dit doen toekomen?

Antwoord 7

Dit is niet mogelijk. Ik verwijs u graag naar de Kamerbrief uitvoering aangenomen ontraden moties over ICT-onderwerpen, ingediend tijdens het Notaoverleg over de Nederlandse Digitaliseringsstrategie d.d. 29 september 2025 en het Tweeminutendebat Telecomraad (informeel) dd. 9 december 2025, waar is ingegaan op de uitvoering van deze motie.⁷

Vraag 8

Is het kabinet bereid, als de benodigde capaciteiten nog niet op de Europese markt beschikbaar zijn, om te verkennen of de talenten binnen JIVC (Joint Informatievoorziening Commando) benut kunnen worden om de benodigde capaciteiten zelf te ontwikkelen, al dan niet in samenwerking met het Nederlandse of Europese bedrijfsleven?

Antwoord 8

Specifiek voor Defensie geldt dat er op dit moment een onderzoek naar mogelijke technologische alternatieven binnen Europa wordt uitgevoerd. Hieruit moet ook het beeld ontstaan welke specifieke kennis noodzakelijk is en welke positie JIVC hierin kan of moet vervullen.

Vraag 9

Is het kabinet bereid te onderzoeken of aanvullende transparantie- of governance-eisen nodig zijn voor technologiebedrijven die AI-systemen leveren aan overheden, zeker wanneer deze bedrijven ook actief zijn in defensie- en veiligheidssectoren?

Antwoord 9

De AI-verordening voorziet al in transparantie- en governance-eisen voor een breed scala aan hoog-risico AI. Deze zijn onderdeel van het Europese standaardisatieproces dat momenteel loopt in het kader van deze wet. Ik beoog daar zoveel mogelijk bij aan te sluiten. Daarnaast werk ik vanuit de Nederlandse Digitaliseringsstrategie aan een AI-inkoopaanpak. Hierin wordt ook aandacht besteed aan transparantie-eisen die bij het inkoopproces kunnen worden opgelegd aan technologiebedrijven die AI-systemen leveren aan overheden. Voorbeelden van deze eisen zijn dat zij documentatie kunnen voorleggen die toelicht hoe de AI-component van het systeem werkt. In het Commissiedebat Digitaliserende overheid van 29 januari 2026 heeft de

⁴ kst-1246944.pdf

⁵ Motie van het lid Six Dijkstra c.s. over de Nederlandse overheid onafhankelijk maken van Palantir, Kamerstuk 26 643, nr. 1408

⁶ kst-26643-1441.pdf

⁷ kst-26643-1441.pdf

toenmalige Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering toegezegd dat deze AI-inkoopaanpak in 2026 met uw Kamer zal worden gedeeld. Dat wordt beoogd in uiterlijk Q4 2026.

Binnen Defensie wordt op dit moment een beleidskader ontwikkeld, dat voortborduurde op het eerder vastgestelde algoritmebeleid en waarin alle noodzakelijke maatregelen worden uitgewerkt. Deze zal van toepassing zijn op alle nog te verwerven en bestaande AI-systemen die ondersteunend zijn aan het militair optreden.

Vraag 10

Kunt u deze vragen afzonderlijk van elkaar beantwoorden?

Antwoord 10

Ja.